

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۴/۱۷

شماره چاپ ۱۵۶

شماره ثبت ۱۴۳

دوشوری

طرح نظارت شرعی بر ذبح و صید

در اجراء ماده (۱۴۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی: اجتماعی - برنامه و بودجه - فرهنگی - قضائی و حقوقی

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

باتوجه به لزوم رسیدگی به طرح ذیل که از دوره هفتم مجلس شورای اسلامی معوق مانده است در اجراء ماده (۱۴۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، تقاضا می شود طرح مذکور در دستور کار مجلس محترم قرار گیرد:

رجایی - احمدعلی کیخا - بهمن محمدی - محمدجانی - ذوالانوار - علی میرزایی -
افشاری - بزرگواری - محمودزاده - اسدی - دلاور - کوهی باغ اناری -
حجت الله رحمانی - حاجی اصغری - امیری کهنوج - اقبال محمدی - علی عزتی -
وکیل سپه - یوسف نژاد - عیسی جعفری - سید کاظم موسوی - قاسم محمدی -
سادات ابراهیمی - کاظم فرهمند - ساعدی - نوباه و وطن

به منظور ایجاد اعتماد و اطمینان مردم مسلمان نسبت به رعایت موازین شرعی در ذبح و صید حیوانات حلال گوشت و نیز رعایت مفاد ماده (۸۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است براساس وظایف حاکمیتی و توسعه راهبرد امنیت غذایی کشور نسبت به تهیه و تأمین غذای پاک و سالم منطبق با موازین شرعی و تحکیم جایگاه حلیت در اغذیه مردم اقدام نماید.

براساس بازرسی و بازدیدهای صورت گرفته در گستره جغرافیایی کشتارگاهها و مراکز صیادی کشور، وجود موارد تخلفات در این زمینه محرز بوده، لذا این امر موجبات نگرانی و دغدغه خاطر مسئولین و مقامات و متدینین را فراهم نموده در نتیجه با اذغان بر این که پروتئین حیوانی (اعم از گوشت قرمز و سفید) در سبد غذایی مردم ایران جایگاه ویژه دارد، لذا به منظور انطباق صید و ذبح با موازین شرعی و رفع خلاء قانونی موجود و فراهم نمودن تسهیلات و امکانات و ایجاد ساز و کار لازم جهت نظارت و کنترل شرعی بر پروتئین حیوانی طرح زیر جهت تصویب تقدیم می گردد.

طرح نظارت شرعی بر ذبح و صید

فصل اول - کلیات

ماده ۱- تعاریف:

نظارت شرعی- فرآیندی است که براساس آن ذبح و صید کلیه حیوانات و آبزبان حلال گوشت توسط ناظرین شرعی در مراکز کشتار و صیادی نظارت شده، تا ذبیحه و صید حلیت پیدا کنند.

ناظر شرعی- به مسلمانی که آگاهی کامل بر موضوع حلال و حرام ذبح دام و صید آبزبان را دارد گفته می‌شود.

ذبح شرعی- به نحوه سربریدن حیوانات حلال گوشت «قطع اوداج اربعه» گفته می‌شود.

ذایح- به مسلمانی گفته می‌شود که دارای شرایط لازم برای ذبح «حیوانات حلال گوشت» باشد.

صیاد- به فردی گفته می‌شود که دارای شرایط لازم برای صید طبق موازین اسلامی باشد.

صید شرعی- به روشهایی اطلاق می‌گردد که آبزبان حلال گوشت طبق موازین اسلامی صید می‌شوند.

نحر- فروریدن کارد و همانند آن از آلات تیز آهنی در محل فرو رفتگی میان گردن و سینه شتر.

ماده ۲ - اهداف:

- الف - انطباق ذبح و صید حیوانات با موازین شرعی.
- ب - توسعه فرهنگ تولید غذای پاک، گوشت حلال و تقویت اعتماد امت اسلامی در این خصوص.
- ج - نهادینه کردن فرآیندهای دینی در ذبح و صید دام و آبریزان حلال گوشت در سطح دستگاهها و نهادهای دولتی و غیردولتی ذی ربط.
- د - کسب جایگاه تولید گوشت حلال در جهان اسلام توسط جمهوری اسلامی ایران.
- ه - توسعه فعالیتهای تجاری و اقتصادی از طریق تولید محصولات حلال گوشت و بهداشتی در کشورهای اسلامی.
- ح - تقویت نظام پاسداشت حقوق حیوانات حلال گوشت در جمهوری اسلامی ایران.

فصل دوم - ساماندهی امور مربوط به ذبح و صید شرعی:

- ماده ۳ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است از امکانات موجود، ساختار تشکیلاتی متناسب با ظرفیتهای و مأموریتهای لازم حوزه نمایندگی ولی فقیه در رابطه با موضوع این قانون را پیش‌بینی و ایجاد نماید.

ماده ۴ - دولت موظف است در اجرای ماده (۸۸) قانون به کارگیری بخش خصوصی در امور تصدی‌گری جهت نظارت شرعی بر امور صید و ذبح، تمهیدات لازم را فراهم و به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ نماید.

ماده ۵ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز این قانون را در ردیف خاصی به نام وزارت جهاد کشاورزی جهت نظارت شرعی بر ذبح و صید همه ساله تأمین و منظور نماید.

ماده ۶ - سازمان دامپزشکی کشور موظف است کلیه ضوابط و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران را در زمینه ذبح شرعی در کشتارگاهها رعایت نماید.

ماده ۷ - به جهت تحقق اهداف نظارتی سازمان دامپزشکی در بعد حاکمیتی، حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان مذکور متکفل وظایف به شرح ذیل می‌باشد:

الف - گزینش و آموزش و به کارگیری ناظرین شرعی و ارزیابی عملکرد آنان.

ب - تعیین صلاحیت ذابحین و صیادان و ارتقاء سطح آموزشی مرتبط با وظایف آنان.

ج - تعیین ضوابط مربوط به نحوه استفاده حلال «منافع محلله» اجزاء حرام

حیوان حلال گوشت و آبزبان حرام وفق فتاوی مقام معظم رهبری برای داخل و خارج از کشور.

ماده ۸ - ناظرین شرعی در حکم ضابطین قضائی محسوب گردیده و موظفند از موارد خلاف شرع موضوع این قانون جلوگیری نموده و مراتب را جهت رسیدگی به مراجع صالح قضائی از طریق دفاتر نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی ابلاغ و اجراء نمایند.

تبصره - وظیفه ناظریه شرعی براساس دیدگاهها و نظرات فقهی مقام معظم رهبری ابلاغ می شود.

ماده ۹ - عدم رعایت مقررات مربوط به اصول ذبح و صید شرعی «از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی» جرم محسوب و مرتکبین آن به مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی - ماده (۶۸۸) محکوم می شوند.

ماده ۱۰ - کلیه دستگاهها و نهادهای مرتبط با امور ذبح و صید «اعلم از دولتی و بخش خصوصی و تعاونی» موظف به رعایت مفاد این قانون و مقررات مربوطه می باشند.

ماده ۱۱ - دستورالعملهای اجرایی این قانون توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی تهیه و به تصویب نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی می رسد.

ماده ۱۲ - آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان دامپزشکی کشور تهیه

و به تصویب وزیر جهاد کشاورزی می‌رسد.

سوابق

ماده (۸۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱

ماده ۸۴ - دولت موظف است به منظور نهادینه کردن مدیریت، سیاست‌گذاری، ارزشیابی و هماهنگی این قلمرو از جمله: امنیت غذا و تغذیه در کشور، تأمین سبد مطلوب غذایی و کاهش بیماریهای ناشی از سوء تغذیه و گسترش سلامت همگانی در کشور، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف - تشکیل «شورای عالی سلامت و امنیت غذایی» با ادغام «شورای غذا و تغذیه» و «شورای عالی سلامت» پس از طی مراحل قانونی.

ب - تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی لازم به منظور ارتقاء فرهنگ و سواد تغذیه‌ای جامعه.

سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های اجرائی مکلفند در تدوین و اجرای برنامه جامع یاد شده با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری و از تبلیغ کالاهای مضر به سلامتی خودداری نمایند.

ج - تخصیص منابع اعتباری، تسهیلات بانکی و یارانه‌ای لازم برای تولید، تأمین، توزیع و مصرف مواد غذایی، در جهت دستیابی به سبد مطلوب غذایی و اختصاص منابع لازم برای شروع و تدارک برای ترویج غذای سالم در قالب میان وعده غذایی دانش‌آموزان و همچنین کمک غذایی برای اقشار نیازمند.

د - تهیه و اجرای برنامه‌های:

۱ - ایمنی غذا.

۲ - کاهش ضایعات مواد غذایی از تولید به مصرف.

قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶/۳/۱۶

ماده ۱ - برای حفظ و حمایت و تکثیر حیوانات قابل شکار و صید سازمان شکاربانی و نظارت بر صید تشکیل می‌شود.

سازمان مزبور دارای شخصیت حقوقی بوده و زیر نظر شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید است.

ماده ۲ - رئیس شورای عالی به فرمان همایونی منصوب می‌شود و اعضای آن عبارتند از وزیر کشاورزی، وزیر کشور، وزیر دارایی، وزیر جنگ و شش نفر دیگر از اشخاص ذیصلاحیت به پیشنهاد ریاست شورا با فرمان همایونی برای مدت چهار سال منصوب می‌شوند. عضویت شورا افتخاری است.

ماده ۳ - شورای عالی دارای وظایف و اختیارات زیر است:

الف - تصویب بودجه و مقررات استخدامی سازمان.

ب - تعیین محدودیتها و ممنوعیت‌های زمانی و مکانی شکار و صید و حدود پارکهای وحش و مناطق حفاظت شده و فرقه‌های اختصاصی.

پ - تعیین انواع اسلحه و وسائل ممنوع شکار و صید.

ت - تعیین انواع حیوانات قابل شکار و صید و حیوانات حمایت شده و جانوران زیان‌کار.

ث - تعیین انواع پروانه‌ها و مدت اعتبار هر یک.

ج - تعیین بهای پروانه‌های شکار و صید که بر حسب نوع و منطقه از سیصد ریال کمتر و از سی هزار ریال بیشتر نخواهد بود بر حسب نوع و منطقه شکار و صید.

چ - تعیین بهای حیوانات قابل شکار و صید از لحاظ مطالبه ضرر و زیان.

ماده ۴ - مصوبات شورای عالی در حدود وظائف و اختیارات مذکور در این ماده بیست روز پس از درج در یکی از روزنامه‌های کنترالاتشار مرکز و روزنامه رسمی کشور لازم‌الاجراست. سازمان موظف است بلافاصله مصوبات شورای عالی را به وسیله رادیو و آگهی و سایر وسایل به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵ - رئیس سازمان با تصویب شورای عالی و به موجب حکم ریاست شورا انتخاب و منصوب می‌شود.

ماده ۶ - وظایف سازمان به قرار زیر است:

الف - اجرای مصوبات شورای عالی در حدود مقررات ماده ۳ این قانون.

ب - تنظیم و اجرای مقررات شکار و صید بر اساس هدفهای مندرج در این قانون.

پ - حفظ و نگاهداری شکارگاه‌ها و قضای حیاتی حیوانات قابل شکار و حمایت آنها در برابر گرسنگی و تشنگی و صید و شکار بی‌رویه و عوامل و حوادث نامساعد جوی و طبیعی مانند

حریق جنگل و مراتع و سیل و طغیان رودخانه ها و بیماریهای واگیر و مسمومیت نباتی و امثال آن.

ت - فراهم آوردن موجبات و محیط مساعد جهت تکثیر و پرورش حیوانات قابل شکار و صید.

ث - کوشش در اصلاح نژاد حیوانات قابل شکار.

ج - بررسی و تحقیقات علمی درباره حیوانات قابل شکار.

چ - ایجاد پارکهای وحش و مناطق حفاظت شده و موزه های حیوان شناسی.

ح - تشویق اشخاص حقیقی و حقوقی به تأسیس باغات وحش و آبگیرها و حوضچه ها جهت

پرورش ماهی و پرندگان

شکاری از طریق راهنمایی های فنی.

خ - تنظیم و اجرای برنامه های آموزشی به منظور برانگیختن حس حیوان دوستی و حفاظت منابع

طبیعی در کشور و تجهیز و تنویر افکار عمومی در این زمینه.

د - همکاری با سازمان های مربوط به جنگل و مرتع و خاک و آب به منظور حفظ منابع طبیعی

کشور.

ذ - همکاری با سازمان های مشابه خارجی و بین المللی به منظور حفظ و حمایت حیوانات قابل

شکار و مهاجر در حدود تعهدات متقابل.

ماده ۷ - مبادرت به هر گونه شکار و صید و پرورش و تکثیر و نگهداری و خرید و فروش و

صادرات حیوانات قابل شکار و صید و اجزای آن در تمام کشور مستلزم تحصیل پروانه از

سازمان شکاربانی و نظارت بر صید است.

ماده ۸ - در موارد ذیل پروانه رایگان صادر می گردد:

۱ - برای پرورش و تکثیر حیوانات قابل شکار و صید و نگهداری آنها.

۲ - به کشاورزان و دامداران و پرورش دهندگان طیور و ماهی برای دفع جانوران زیانکار.

۳ - ساکنان بنادر و جزایر و سواحل خلیج فارس و بحر عمان که برای مصرف شخصی مبادرت

به صید ماهی می نمایند از داشتن پروانه صید معاف بوده و یا به آنها پروانه رایگان داده می شود و

نیز سازمان می تواند صید ماهی را در مناطق دیگر یا برای انواع مخصوص ماهی معاف از تحصیل

پروانه یا مستلزم تحصیل پروانه رایگان اعلام نماید.

ماده ۹ - بودجه سازمان از محل درآمد اختصاصی سازمان و کمبود آن به عنوان کمک از طرف

دولت تأمین می شود. درآمد اختصاصی سازمان که عبارت از بهای پروانه های شکار و صید و

درآمدهای اتفاقی است در حساب مخصوصی که از طرف خزانه داری کل به نام سازمان شکاربانی در بانک مرکزی افتتاح می شود منظور و به مصرف هزینه های بودجه مصوب سازمان خواهد رسید.

ماده ۱۰ - کسانی که مرتکب اعمال زیر شوند به حبس تأدیبی از یازده روز تا یک ماه و یا جزای نقدی از یک هزار تا پنج هزار ریال محکوم می شوند:

الف - شکار و صید در فصول و ساعات ممنوعه.

ب - شکار و صید با وسائل و از طرق ممنوعه.

پ - از بین بردن رستنیها در مناطق حفاظت شده.

ت - شکار و صید بدون پروانه کلیه حیوانات زنده قابل شکار و یا حمل و یا عرضه و یا فروش آن.

ث - حمل یا عرضه یا فروش و صدور حیوانات کشته قابل شکار و اجزای حیوانات مزبور و همچنین نگاهداری آنها در اماکن عمومی به استثنای آنچه از طرف شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید مجاز اعلام شده باشد.

ماده ۱۱ - کسانی که بدون پروانه مرتکب شکار یا صید گردند به حبس تأدیبی از ۱۱ روز تا دو ماه و یا جزای نقدی از یک هزار ریال تا ده هزار ریال محکوم می شوند.

ماده ۱۲ - کسانی که مرتکب اعمال زیر گردند به حبس تأدیبی از یک ماه تا سه ماه و یا به جزای نقدی از پنج هزار ریال تا بیست هزار ریال محکوم می شوند:

الف - شکار و صید در قرقهای سلطنتی.

ب - شکار و صید حیوانات حمایت شده بدون پروانه.

پ - شکار و صید بدون پروانه در مناطق حفاظت شده و قرقهای اختصاصی.

ت - تعلیف و تخریب و از بین بردن رستنیها در پارکهای وحش.

ث - بستن سد و کلهم "شیل" در مسیر رودخانه ها به منظور صید غیر مجاز.

ج - آلوده نمودن آب رودخانه ها و دریاچه ها و قنات و برکه ها و مردابها به موادی که موجبات از بین بردن آبزیان را فراهم نماید.

ماده ۱۳ - کسانی که مرتکب اعمال زیر گردند به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و یا به جزای نقدی از بیست هزار تا پنجاه هزار ریال محکوم می شوند:

الف - شکار و صید یا از بین بردن حیوانات قابل شکار با استفاده از سموم یا مواد منفجره مانند

دینامیت و غیره.

ب - شکار بدون پروانه آهو و جیبیر و گورخر و گوزن زرد.

پ - شکار و صید بدون پروانه پستانداران و آبزیان قابل شکار و صید که از خارج به کشور وارد و حمایت شده اعلام گردیده باشد.

ت - شکار و صید بدون پروانه در پارکهای وحش.

ماده ۱۴ - وسایل شکار و صید از قبیل تفنگ و فشنگ و نوراکن و تور و قلاب ماهیگیری و امثال آن که مرتکبین اعمال مذکور در مواد ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ - ۱۳ همراه دارند ضبط و فوراً با گزارش امر تحویل مقامات صالحه می شود این وسایل تا خاتمه رسیدگی و صدور حکم قطعی زیر نظر سازمان نگهداری خواهد شد و دادگاه ضمن صدور حکم نسبت به اموال مزبور تعیین تکلیف می کند.

ماده ۱۵ - شروع به شکار حیوانات قابل شکار و صید بر خلاف مقررات این قانون قابل تعقیب و مجازات می باشد و مرتکب به حداقل مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۱۶ - در صورت تکرار جرائم پیش بینی شده در مواد ۱۲ و ۱۳ این قانون مرتکب به اشد مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۱۷ - وجوه حاصله از جرائم مذکور در این قانون جزء درآمد دولت محسوب و به خزانه داری کل پرداخت می شود.

حیواناتی که بر خلاف مقررات این قانون شکار یا صید شده باشند متعلق به سازمان شکاربانی خواهند بود.

ماده ۱۸ - در مورد جرائم مذکور در این قانون سازمان از حیث مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم بر حسب مورد شاکی یا مدعی خصوصی شناخته می شود.

ماده ۱۹ - مأمورین شکاربانی که از طرف سازمان شکاربانی مأمور کشف و تعقیب جرائم فوق الذکر می شوند در صورتی که وظائف ضابطین دادگستری را در کلاس مخصوص زیر نظر دادستان شهرستان تعلیم گرفته باشند از لحاظ اجرای این قانون در ردیف ضابطین دادگستری محسوب می شوند.

ماده ۲۰ - در صورتی که گزارش مأمور سازمان بر خلاف واقع باشد مأمور مزبور به دو برابر کیفر جرمی که موضوع گزارش بوده محکوم خواهد شد. در مواردی که مأمور شکاربانی با اطلاع از وقوع جرائم مذکور در این قانون از جریان امر به مقام مسئول گزارش ندهد بر حسب مورد به

حداکثر مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده ۲۱ - هرگاه مأمورین سازمان خود مرتکب جرائم مندرج در این قانون شوند و یا در ارتکاب جرم مشارکت یا معاونت داشته باشند بر حسب مورد به حداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۲۲ - در مورد جرائم مذکور در این قانون هرگاه عمل ارتكابی طبق سایر قوانین مستلزم مجازات شدیدتری باشد مرتکب به مجازات اشد محکوم خواهد شد.

ماده ۲۳ - سازمان برای حفظ نسل و بررسیهای علمی و پیشگیری از سرایت امراض عمومی و نظایر آن در موارد اقتضاء اقدام لازم به عمل خواهد آورد.

ماده ۲۴ - در مواردی که بنا بر مقتضیات حفظ نسل و حمایت حیوانات قابل شکار و صید قطع اشجار و رستنی ها ضرورت داشته باشد سازمان شکاربانی با موافقت سازمان جنگلبانی اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۵ - جنگلهایی را که تا تاریخ تصویب این قانون بهره برداری از آنها وسیله سازمان جنگلبانی به عمل می آید و یا با انعقاد قراردادهای لازم و طبق طرح های جنگلداری بهره برداری از آنها به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار شده است تا انقضای مدت اجرای طرح نمی توان به مناطق حفاظت شده یا پارک وحش اختصاص داد.

ماده ۲۶ - سازمان جنگلبانی ایران موظف است قبل از واگذاری طرح های بهره برداری نظر سازمان را در مورد اجرای طرح های مزبور از لحاظ تعیین منطقه حفاظت شده یا پارک وحش خواستار شود ولی پس از اعلام نظر نمی توان در محدوده جنگلی که طرح آن مورد توافق قرار گرفته مناطق حفاظت شده یا پارک وحش اعلام کرد.

ماده ۲۷ - در مواردی که سازمان شکاربانی بخواهد جنگلهای قابل بهره برداری را به عنوان مناطق حفاظت شده و یا پارک وحش اعلام کند باید قبلاً موافقت سازمان جنگلبانی را جلب نماید.

ماده ۲۸ - آیین نامه های اجرای این قانون توسط شورای عالی تهیه شده و به پیشنهاد وزارت کشاورزی پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجراء است. آیین نامه های مزبور از جمله شامل موضوعات زیر خواهد بود:

الف - تعاریف شکار و صید حیوانات حمایت شده و جانوران زیانکار و پارک وحش و منطقه حفاظت شده و قرق سلطنتی و قرق اختصاصی.

ب - تعیین مقررات مربوط به پارک وحش و منطقه حفاظت شده و قرق اختصاصی.
پ - تعیین مقررات منع یا محدودیت خرید و فروش و عرضه و نگاهداری حیوانات قابل شکار و صید و همچنین تکثیر و پرورش و واردات و صادرات آنها با همکاری سازمان های مربوط در حدود قوانین کشور.

ت - تعیین نحوه همکاری وزارتخانه ها و سایر سازمان های وابسته به دولت با سازمان.

ث - تعیین انواع پروانه های مذکور در ماده ۷ این قانون و شرایط صدور آن.

ماده ۲۹ - امور مربوط به صید در آب های دریای خزر و خلیج فارس و دریای عمان از شمول مقررات این قانون مستثنی است.

شرکت های شیلات شمال و جنوب انجام وظائف مربوط را بر طبق قوانین و مقررات خود عهده دار خواهند بود.

ماده ۳۰ - قانون صید و شکار مصوب اسفند ۱۳۳۵ ملغی است.

ماده ۳۱ - وزارتخانه های کشاورزی کشور و دادگستری مأمور اجرای این قانون می باشند.

قانون اصلاح قانون شکار و صید مصوب ۱۳۵۳/۱۰/۳۰

ماده واحده - قانون شکار و صید مصوب خرداد ماه ۱۳۴۶ به شرح زیر اصلاح می شود:

۱ - مواد ۲ و ۵ و ۷ و ۱۹ و ۳۱ همچنین بندهای ث و ج ماده ۳ و بندهای ۱ و ۲ ماده ۸ لغو می شود.

۲ - به آخر بند (ب) ماده ۱۰ جمله "و پناهگاههای حیات وحش" اضافه می شود.

۳ - به آخر بند (پ) ماده ۱۲ جمله "و پناهگاههای حیات وحش" اضافه می شود.

۴ - به آخر بند (ت) ماده ۱۲ جمله "و هر گونه تخریب در آثار طبیعی ملی و تجاوز به این آثار" اضافه می شود.

۵ - بند (ج) به شرح ذیل به ماده ۱۲ اضافه می شود.

ج - مبادرت به شکار و صید برخلاف محدودیتها و ممنوعیتهایی که سازمان حفاظت محیط زیست در حدود اختیارات قانونی خود آگهی کرده است.

۶ - به بند الف ماده ۱۳ جمله (و همچنین شکار با استفاده از وسایل نقلیه موتوری) اضافه می شود.

۷ - به بند (ب) ماده ۱۳ بپر - بوزپلنگ - تمساح (کرکودیل) اضافه می شود.

۸ - بند (ث) به شرح ذیل به ماده ۱۳ اضافه می شود.

ث - ایجاد یا سبب ایجاد حریق در پارکهای ملی - آثار طبیعی ملی - مناطق حفاظت شده و پناهگاه‌های حیات وحش بر اثر بی‌احتیاطی یا بی‌مبالائی و یا تخلف از نظامات دولتی.

۹ - ماده ۲۹ به شرح زیر اصلاح می‌گردد.

ماده ۲۹ - امور مربوط به صید در رودخانه‌هایی که به دریای خزر می‌ریزد تا مسافتی از مصب هر یک از رودخانه‌ها که به پیشنهاد شرکت سهامی شیلات ایران و تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست تعیین می‌گردد و همچنین امور مربوط به صید در آبهای خلیج فارس و دریای عمان و مرداب بندرپهلوی از شمول مقررات مربوط به صید آبیان مندرج در این قانون مستثنی است. شرکت سهامی شیلات ایران و شرکت سهامی شیلات جنوب وظایف مربوط را طبق قوانین و مقررات خود عهده‌دار خواهند بود.

۱۰ - عبارات "حیوانات قابل شکار و صید" و "پارک وحش" مندرج در قانون مذکور به ترتیب به "جانوران وحشی" و "پارک ملی تغییر می‌یابد.

۱۱ - ماده زیر به عنوان ماده ۳۱ به قانون شکار و صید الحاق می‌شود.

ماده ۳۱ - مستخدمین سازمان حفاظت محیط زیست از لحاظ جدول حقوق و ضریب ریالی آن تابع مقررات مواد ۳۲ و ۳۳ قانون استخدام کشوری و اصلاحات و تغییرات بعدی آن می‌باشند و از نظر بازنشستگی و وظیفه با رعایت تبصره‌های ذیل این ماده تابع مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون‌استخدام کشوری خواهند بود. طرح طبقه‌بندی مشاغل سازمان حفاظت محیط زیست پس از تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می‌رسد.

سایر امور استخدامی سازمان حفاظت محیط زیست تابع آیین‌نامه‌ای خواهد بود که سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می‌رسد.

تبصره ۱ - نحوه تطبیق و تبدیل وضع استخدامی مستخدمین فعلی سازمان حفاظت محیط زیست و ترتیب احتساب سوابق خدمت آنان از لحاظ بازنشستگی و وظیفه و نحوه محاسبه و آریز کسور بازنشستگی گذشته آنها طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می‌رسد.

تبصره ۲ - سازمان بیمه‌های اجتماعی موظف است کلیه وجوهی را که بابت ۳,۵ درصد حق بیمه کارکنان فعلی سازمان حفاظت محیط زیست بابت اشتغال در سازمان مزبور یا سازمان شکاربانی و نظارت بر صید سابق دریافت داشته است به صندوق بازنشستگی کشوری واریز کند. مستمری

کارکنان یا وراث آنها که به وسیله سازمان بیمه های اجتماعی پرداخت می گردد کماکان توسط سازمان مذکور پرداخت خواهد شد.

قانون اصلاح موادی از قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحیه بعدی آن (مصوب ۱۳۷۵/۹/۲۵)

ماده ۱- در بند (ت) ماده (۳) قانون شکار و صید بعد از عبارت "حمایت شده" عبارت "حفاظت شده و در معرض خطر انقراض" اضافه شود.

ماده ۲- ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷- خرید و فروش، تکثیر و پرورش و صدور و ورود حیوانات وحشی و اجزای آنها که غیر بومی ایران بوده و از خارج به کشور وارد شده و یا از قبل در کشور تکثیر و پرورش یافته اند بنا کسب پروانه و یا اجازه از سازمان مجاز می باشد. ورود و صدور آن دسته از جانوران وحشی و اجزای آنها که در فهرست کنوانسیون تجارت بین المللی گونه های در معرض خطر انقراض ثبت شده اند با رعایت مقررات کنوانسیون مذکور صورت می گیرد سازمان می تواند گونه هایی که بر خلاف مقررات کنوانسیون به کشور وارد شده اند ضبط و در صورت لزوم با هزینه واردکننده به کشور مبدا عودت دهد.

ماده ۳- ماده (۸) به صورت زیر اصلاح می شود:

ماده ۸- سازمان می تواند در موارد زیر برحسب مورد پروانه و یا اجازه رایگان صادر نماید:

الف - جمع آوری نمونه های جانوران وحشی به منظور انجام تحقیقات و مطالعات علمی و آموزشی و یا انجام فعالیتهای مورد نیاز موزه تاریخ طبیعی و نمایشگاههای تندیس آرای.

ب - دفع آن دسته از جانوران وحشی که به مزارع و باغها آسیب می رسانند.

ج - صید برخی از گونه های آبیان توسط ساکنان مناطق محروم در مواردی که سازمان صدور پروانه رایگان را در آن مناطق ضروری بداند.

د - تقدیر از کسانی که به تشخیص رئیس سازمان، خدمات موثری در مورد حفاظت از حیات وحش و حمایت از اهداف سازمان به عمل آورده اند.

تبصره - وظایف و اختیاراتی که در این قانون برای سازمان حفاظت محیط زیست منظور شده منافی با اختیارات و وظایف شرکت سهامی شیلات ایران نمی باشد.

ماده ۴- ماده (۹) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۹- چنانچه مأموران سازمان و میرشکاران و یا صاحبان مزارع و باغها در حدود مجوزهای صادر شده نتوانند از دفع خسارت یا صدماتی که از ناحیه جانوران وحشی به افراد، مزارع و باغها

وارد می شود جلوگیری به عمل آورند جبران خسارات وارد شده از محل درآمدهای حاصل از اجرای این قانون تامین خواهد شد همچنین سازمان می تواند جهت پیشگیری از این خسارت نسبت به محصور نمودن زیستگاههای حفاظت شده جانوران وحشی از محل درآمدهای مذکور اقدام نماید.

ماده ۵- ماده ۱۰ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۰- هرکس مرتکب اعمال زیر شود به جزای نقدی از یکصد هزار (۱۰۰ ۰۰۰) تا یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال یا حبس

از یک ماه تا شش ماه محکوم می شود:

الف- شکار و صید جانوران وحشی عادی بدون پروانه.

ب - شکار و صید بیش از میزان مندرج در پروانه و یا خلاف مقررات و خارج از محل های مندرج در پروانه.

ج - حمل، عرضه، فروش و صدور جانوران وحشی زنده یا کشته و اجزای آنها بدون کسب پروانه و یا مجوز از سازمان.

د - از بین بردن رستنی ها از جمله قطع درختان، خارزنی، بوته کنی و تعلیف غیر مجاز در مناطق حفاظت شده و پناهگاههای حیات وحش و تجاوز و تخریب در این مناطق.

ماده ۶- ماده (۱۱) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۱- هرکس مرتکب اعمال زیر شود به جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار (۵۰۰ ۰۰۰) ریال تا سه میلیون (۳ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال یا حبس از ۹۱ روز تا ۶ ماه محکوم می شود:

الف - شکار و صید در فصول و ساعات ممنوع مقرر.

ب - مبادرت به شکار و صید در مناطق ممنوع و یا خلاف محدودیت ها و ممنوعیت هایی که سازمان در حدود اختیارات قانونی خود تعیین و آگهی کرده است و شکار غیر مجاز در قرقهای اختصاصی.

ج - شکار و صید با وسایل و از طرق غیر مجاز و یا شکار با استفاده از اسلحه دیگران.

د - تخریب چشمه ها و آبشخور حیوانات در مناطق حفاظت شده و پناهگاههای حیات وحش.

ه - اقدام به صدور و ورود حیوانات وحشی موضوع ماده (۷) این قانون به صورت غیر مجاز.

ماده ۷- ماده (۱۲) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۲- هرکس مرتکب اعمال زیر شود به مجازات حبس از سه ماه تا سه سال و یا به جزای

نقدی از یک میلیون و پانصد هزار (۱ ۵۰۰ ۰۰۰) ریال تا هجده میلیون (۱۸ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم می‌شود:

الف - شکار و صید جانوران وحشی حمایت شده بدون داشتن پروانه ویژه.

ب - شکار و صید در مناطق حفاظت شده و پناهگاههای حیات وحش بدون تحصیل پروانه ویژه و صید غیر مجاز در رودخانه‌های حفاظت شده.

ج - از بین بردن رستنی‌ها و تعلیف و تخریب در پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی و هر گونه تجاوز و فعالیت غیر مجاز در اینگونه مناطق.

د - آلوده نمودن آب رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و تالابهای حفاظت شده، چشمه‌ها و آبشخورها به موادی که باعث آلودگی آب و از بین رفتن آبزیان شود.

ماده ۸- ماده (۱۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۳- هرکس مرتکب اعمال زیر شود به مجازات حبس از نودویک روز تا سه سال یا جزای نقدی از یک میلیون و هشتصد هزار (۱ ۸۰۰ ۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به هردو مجازات محکوم می‌شود:

الف - شکار جانوران وحشی کمیاب و در معرض خطر انقراض از قبیل جیبر، گورخر، گوزن زرد ایرانی، یوزپلنگ، تمساح (کروکودیل)، هوبره و میش مرغ.

ب - شکار در پارک‌های ملی.

ج - شکار، صید و یا کشتار جانوران وحشی با استفاده از سموم و مواد منفجره و امثال آن و شکار به صورت تعقیب با استفاده از وسیله نقلیه موتوری و همچنین کشتار آنان به طریق چرگه و محاصره دسته‌جمعی.

د - مبادرت به اقداماتی که موجبات آلودگی آب دریای خزر و خلیج فارس و دریای عمان با مواد غیر نفتی را فراهم آورده و باعث مرگ و میر آبزیان یا به خطر افتادن محیط زیست آنان شود.

ه - ایجاد یا فراهم کردن مقدمات آتش‌سوزی در پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی و مناطق حفاظت شده یا پناهگاههای حیات وحش بر اثر بی‌مبالاتی یا عدم رعایت مقررات محیط زیست و یا تخلف از نظامات دولتی.

تبصره ۱- در صورت ایجاد آتش‌سوزی عمدی در پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی، مرتکب به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۷۵) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- هرکس مبادرت به زنده‌گیری، شکار، خرید، فروش، حمل، نگهداری و صدور پرندگان شکاری از قبیل شاهین، بحری، بالاپان و دلپچه کند علاوه بر محکومیت به حداکثر مجازات حبس مقرر در این ماده به جزای نقدی از یک میلیون و هشتصد هزار (۱ ۸۰۰ ۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۹- ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۴- وسایل شکار و صید از قبیل تفنگ، فشنگ، نورافکن، دوربین چشمی، تور و قلاب ماهیگیری و سایر ادوات ارتکاب جرم که مرتکبان اعمال یاد شده بالا به همراه دارند و همچنین موتور سیکلت‌هایی که مرتکبان اعمال بالا به طور مستقیم برای شکار مورد استفاده قرار می‌دهند توسط سازمان توقیف و این وسایل تا خاتمه رسیدگی و صدور حکم قطعی زیر نظر سازمان به صورت امانی نگهداری شده و دادگاه پس از صدور حکم نسبت به اموال یاد شده تعیین تکلیف می‌کند.

ماده ۱۰- در ماده (۱۶) بعد از کلمه "مواد" و قبل از شماره (۱۲)، شماره (۱۱) اضافه می‌شود.

ماده ۱۱- صدر ماده (۲۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون توسط سازمان تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۱۲- متن زیر به عنوان ماده (۳۰) به قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحیه بعدی آن اضافه می‌شود و شماره مواد ۳۰ و ۳۱ فعلی به ترتیب به ۳۱ و ۳۲ تغییر می‌یابد:

ماده ۳۰- وجوه حاصل از اجرای قانون شکار و صید غیر از درآمد ناشی از بهای پروانه‌های شکار و صید و ضرر و زیان که به موجب بند (الف) ماده (۴۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت هزینه خواهد شد به حساب خاصی نزد خزانه داری کل واریز می‌شود. سازمان برنامه و بودجه موظف است همه ساله معادل هفتاد درصد (۷۰٪) آن را به طور جداگانه در بودجه سازمان منظور کند تا صرف حفاظت از حیات وحش، کنترل مناطق تحت نظارت سازمان و تامین هزینه‌های مربوط به اجرای ماده (۹) قانون شکار و صید - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحیه بعدی آن شود.

قانون سازمان دامپزشکی کشور مصوب ۱۳۵۰، ۳، ۲۴

ماده ۵ - سازمان مکلف است به منظور مبارزه با بیماریهای دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آنها با موافقت وزارت کشاورزی اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - در هر نقطه از کشور که لازم بداند به تلقیحات و معالجات دامی و انجام عملیات

بهداشتی و قرنطینه‌ای اقدام نماید.

ب - برای جلوگیری از سرایت و انتشار بیماریهای دامی در نقاط مورد لزوم از عبور و مرور نقل و انتقال دام و فرآورده‌های خام دامی ممانعت به عمل آورد و مراتب را قبلاً به نحوی که مقتضی بداند به اطلاع صاحبان دام و در صورت لزوم به اطلاع عموم برساند.

ج - دام بیمار یا مظنون به ابتلاء بیماری یا ناقل عامل بیماری را معدوم کند و اگر قابل مصرف تشخیص شد برای ذبح به کشتارگاه اعزام دارد و طبق ضوابطی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد غرامت بپردازد.

د - صورتی که تمام یا هر قسمت از دام ذبح شده قابل مصرف تشخیص داده شود بهای آن از میزان غرامت مزبور کسر خواهد شد.

د - اماکن و اشیاء و لوازم و مواد آلوده را در صورت لزوم ضد عفونی نموده و در صورتی که غیر قابل ضد عفونی تشخیص گردید به نحوی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد با تأدیه غرامت خراب یا معدوم نماید.

کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲

ماده ۶۸۸ - هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود از قبیل آلوده کردن آب آشامیدنی یا توزیع آب آشامیدنی آلوده، دفع غیربهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زاید، ریختن مواد مسموم کننده در رودخانه‌ها، زباله در خیابانها و کشتار غیر مجاز دام، استفاده غیرمجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفیه‌خانه‌های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع می باشد و مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازشدیدتری نباشند به حبس تا یک سال محکوم خواهند شد.

تبصره ۱ - تشخیص این که اقدام مزبور تهدید علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست شناخته می شود یا خیر و نیز اعلام جرم مذکور به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست می باشد.

تبصره ۲ - منظور از آلودگی محیط زیست عبارت است از پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا بیولوژیک آن را بطوری که به حال انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان یا آثار یا ابنیه مضر باشد تغییر دهد.

**قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۶۸۸) قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲
(مصوب ۱۳۷۶/۵/۸)**

ماده واحده - تبصره (۱) ماده (۶۸۸) قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵،۳،۲ مجلس شورای اسلامی به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۱ - تشخیص اینکه اقدام مزبور تهدید علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست شناخته می‌شود و نیز غیرمجاز بودن کشتار دام و دفع فضولات دامی و همچنین اعلام جرم مذکور حسب مورد بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی خواهد بود.